

Proposta a la Llei de Governos locals

Principis:

Catalunya no pot organitzar-se com un àmbit metropolitana (amb 5 milions hab. i el 70% de la població) i un resta (amb totes les vegueries menys una, 40 comarques, 800 municipis).

Catalunya és una continuïtat entre la capital i el conjunt del país, amb diferents escales. És una conurbació a la costa, el prelitoral i les extensions interiors que aplega el 90% de la població. Aquesta és la conurbació present a escala europea.

Proposta institucional: plantegem dos únics nivells polítics i de govern: Municipis i Generalitat.

Comarques / Àrees Metropolitanas: defensem un únic nivell de cooperació municipal, ajustat a tres tipus de territoris:

- Àrea Metropolitana (AM).
- Comarca metropolitana (Cm).
- Comarca clàssica (C).

Tipologia dels tres tipus d'àmbit de cooperació municipal.

	composició	Llindar població	Territori
Àrea metropolitana (AM)	2, o més, comarques	> 400.000 hab.	Continuïtat urbanitzada, amb diversitat de centres amb població elevada.
Comarca metropolitana (Cm)	1 comarca	> 100.000 hab.	Diverses poblacions majors de 10.000 hab. amb una incipient estructura metropolitana
Comarca clàssica (C)	1 comarca	< 100.000 hab.	Rodalïa municipal.

Organització dels serveis municipals:

La garantia de l'establiment dels serveis tècnics municipals està en funció de la dimensió de la població. Proposta:

- Els ajuntaments menors de 5.000 hab. disposaran de serveis tècnics organitzats comarcalment.
- Els ajuntaments majors de 10.000 hab. assoliran competències plenes d'organització dels serveis municipals, amb alguna excepció de complexitat tècnica o d'àmbit (sanejament, transport, activitats, urbanisme,...), especificats per les lleis sectorials.
- Els ajuntaments entre 5.000 i 10.000 hab. comptaran amb la cooperació comarcal per als serveis tècnics més complexos.
- En les comarques més poblades (metropolitanes) apareixen nous serveis municipals que només poden gestionar-se de forma compartida (transports, política territorial comuna,...).
- Determinades competències són supramunicipals per naturalesa (sanejament, residus,...).
- En el cas del Barcelonès més el Baix Llobregat, del Vallès i del Camp, un gruix de competències s'han de treballar a escala conjunta en forma d'àrea metropolitana.

Classificació dels ajuntaments de Catalunya per població.

	Nombre d'ajuntaments	% d'ajuntaments
Menys de 5.000 hab.	737	78%
De 5.000 a 10.000 hab.	89	9%
De 10.000 a 50.000 hab.	98	10%
Majors de 50.000 hab.	23	2%

Només amb l'assignació a la comarca com a seu dels serveis tècnics regulars en els municipis de menys de 5.000 hab. es garantiria una homogeneïtat mínima per al 78% dels ajuntaments catalans (737 del total de 947). La xifra s'eleva al 87% (826 municipis) si s'eleva el llindar als

10.000 hab. La major part dels municipis resoldrien les taques de representació política i relació directa amb la ciutadania, però amb el suport tècnic comarcal.

L'increment del serveis en els ajuntaments majors hauria d'afavorir una dinàmica positiva de fusió (com ha succeït a la Vall de Boí, la Vall d'en Bas,...). Una primera organització comarcal dels serveis ha d'ajudar a les fusions i a resoldre de forma immediata el dèficit de la prestació de serveis.

Nombre de comarques en els tres llinars de classificació.

	Llinar població	Nombre de comarques implicades
Àrea metropolitana (AM)	> 400.000 hab.	8
Comarca metropolitana (Cm)	> 100.000 hab.	11
Comarca clàssica (C)	< 100.000 hab.	23

nota: es considera l'Alt Camp integrada en l'Àrea del Camp, tot i que és una comarca de reduïda població (44.306 hab.). En cas que no s'hi integrés seria una comarca clàssica (C).

La major part de les comarques són de tipus clàssic (23 sobre 42), un gruix d'una quarta part (11) es reforçarien de cara a la prestació de serveis a una part important de municipis, i només 8 assolirien caràcter metropolità.

Qualitats de les administracions de cooperació (Comarques / Àrees):

- Simplificació administrativa: un únic aparell de cooperació municipal, però amb funcionament plural i principi de subsidiarietat. Integració en un sol aparell de la proliferació de diferents organismes actuals (consorcis de residus, de turisme, d'aigües,...).
- Organisme tècnic, de gestió, no polític.
- Representació directa de tots els municipis i vot ajustat (per exemple, com actualment a l'AMB), però participant del principi de subsidiarietat que pot organitzar serveis i taules de treball per àmbits comarcals o subcomarcals (valls, eixos, petits municipis,...).
- Les competències dels tres tipus d'ens de cooperació municipal són funció de la seva categoria. Inclouen: residus, sanejament, espais agroforestals, competències socials, fiscals. Aquestes competències pressuposen un major nivell de complexitat lligat a major població.
- En les comarques metropolitanes hi hauria competències específiques d'aglomeració (transports, acció territorial...), inexistents en els llinars inferiors.
- Les àrees metropolitanes comparteixen, en general, administració entre dues, o tres, comarques, encara que poden mantenir el llinar comarcal quan sigui útil.
- Els grans municipis no han d'acudir a la comarca per a serveis que poden exercir directament. Els municipis petits hi acudeixen per a garantir serveis bàsics municipals.

Agències específiques (consorcis) en competències específiques: ATM (Autoritat del Transport), gestió dels grans parcs,...

- El naixement de les Àrees del Vallès, el Camp i el Maresme ha de fer-se amb un ajut econòmic de les diputacions respectives.

Regions com a grans territoris del país:

- Espai coherent en termes ambientals i econòmics.
- Com a àmbit de planificació de la Generalitat.
- Àmbit de descentralització de Conselleries: Sanitat, Agricultura,...
- Possibles consorcis entre el món local i la Generalitat a escala regional (desenvolupament econòmic, gestió de Parcs...).
- Sense Diputació. Si la cooperació municipal es resol al nivell comarcal, no cal un àmbit com les diputacions en termes de govern supramunicipal, encara que a nivell regional pot haver-hi alguna agència (sense caràcter administratiu): Pla Estratègic, actuació econòmica.... El model seria més de caràcter anglosaxó que clàssic espanyol. La vegueria seria com el comtat (àmbit electoral, unitat bàsica de país per damunt del municipi...).

Classificació dels municipis per comarques, segons llindars de població.

Nombre de municipis segons població:							Total municipis	Població comarcal (2016)	Categoria supramunicipal
	< 500 hab.	de 501 a 2.000 hab.	de 2.001 a 5.000 hab.	de 5.001 a 10.000 hab.	de 10.001 a 50.000 hab.	> 50.001 hab.			
Baix Llobregat		1	4	5	15	5	30	806.651	AMB
Barcelonès					1	4	5	2.225.144	
Vallès Occidental	1	1	2	5	9	5	23	900.661	AMV
Vallès Oriental	4	4	7	11	11	2	39	400.375	
Tarragonès	2	5	7	4	3	1	22	249.939	AMC
Baix Camp	7	12	3	3	2	1	28	188.026	
Alt Camp	10	10	1	1	1		23	44.306	
Maresme		2	5	9	13	1	30	439.512	AMM
Segrià	10	15	9	3		1	38	209.324	Cm
Gironès	6	9	6	3	2	1	27	184.993	Cm
Bages	6	6	8	8	1	1	30	174.604	Cm
Garraf			2		3	1	6	145.983	Cm
Baix Empordà	17	9	2	1	7		36	132.355	Cm
Alt Empordà	28	31	4	1	4		68	139.838	Cm
Selva	3	4	8	8	3		26	168.555	Cm
Osona	19	11	13	4	3		50	154.925	Cm
Anoia	13	8	6	3	3		33	117.444	Cm
Alt Penedès	2	11	10	2	2		27	106.168	Cm
Baix Penedès		3	7	1	3		14	99.934	Cm
Baix Ebre	1	5	4	2	2		14	79.748	C
Montsià	1	4	2	3	2		12	68.524	C
Garrotxa	8	9	3		1		21	56.063	C
Berguedà	21	5	4		1		31	39.517	C
Noguera	16	11	2		1		30	39.109	C
Pla d'Urgell		10	5		1		16	37.053	C
Urgell	9	8		2	1		20	36.308	C
Pla de l'Estany	4	4	2		1		11	31.536	C
Ripollès	12	3	3		1		19	25.342	C
Alt Urgell	12	6			1		19	20.695	C
Segarra	14	5		2			21	22.647	C
Ribera d'Ebre	2	9	2	1			14	22.723	C
Conca de Barberà	16	3	2	1			22	20.482	C
Garrigues	17	4	2	1			24	19.342	C
Cerdanya	11	5		1			17	17.870	C
Pallars Jussà	9	3	1	1			14	13.609	C
Solsonès	12	2		1			15	13.414	C
Moianès	3	5	1	1			10	13.098	C
Aran	5	3		1			9	9.926	C
Terra Alta	4	7	1				12	11.872	C
Priorat	20	2	1				23	9.547	C
Pallars Sobirà	12	2	1				15	7.060	C
Alta Ribagorça		2	1				3	3.884	C
Catalunya	337	259	141	89	98	23	947	7.508.106	

Nota: les comarques més poblades tendeixen a posseir municipis majors, però hi ha també municipis menors a quasi totes les comarques. L'assignació dels serveis tècnics a les comarques resoldria arreu el problema de la manca de dimensió municipal per atendre'ls.

Taula de les agrupacions metropolitanes:

població 2016		CAT	
		7.508.106	100%
Comarques		Tipus	
Barcelonès	2.225.144	AMB	3.031.795
Baix Llobregat	806.651		
Vallès Occidental	900.661	AMV	1.301.036
Vallès Oriental	400.375		
Tarragonès	249.939	AMC	482.271
Baix Camp	188.026		
Alt Camp	44.306		
Maresme	439.512	AMM	439.512

AMB: Àrea Metropolitana de Barcelona, AMV: Àrea Metropolitana del Vallès, AMC: Àrea Metropolitana del Camp. La comarca del Maresme destacaria per la seva dimensió de població amb caràcter metropolità.

manel larrosa
febrer 2017.